

Fremsat den {FREMSAT} af undervisningsministeren (Christine Antorini)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Indførelse af fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, ændring af bedømmelsesordning ved folkeskolens skriftlige prøver m.v.)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 665 af 20. juni 2014, som ændret ved lov nr. 1641 af 26. december 2013, § 1 i lov nr. 406 af 28. april 2014, § 13 i lov nr. 632 af 16. juni 2014 og § 2 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, foretages følgende ændringer:

1. Fem steder i § 9, stk. 2, og i § 10, stk. 2, 2. pkt., ændres »forløb« til: »trinforløb«.
2. I § 13, stk. 5, indsættes som 2. pkt.: »Der gives ikke standpunktskarakterer på andre af grundskolens klassetrin.«
3. § 14, stk. 2, 1. pkt., affattes således:
»Hver elev skal aflægge to prøver i faget dansk, en prøve i hvert af fagene matematik og engelsk samt en fælles prøve, hvori fagene fysik/kemi, biologi og geografi indgår.«
4. § 14, stk. 2, 4. pkt., ophæves.
5. § 14, stk. 4, 2. pkt., affattes således:
»Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om censorer.«
6. I § 19 f, stk. 1, 1. pkt., ændres »9.-klasseprøver, jf. § 14, stk. 2, 1. pkt.« til: »9.-klasseprøver i fagene dansk, matematik og engelsk.«
7. I § 19 f, stk. 3, 2. pkt., indsættes efter »9.-klasseprøver«: »i dansk, matematik og engelsk«.
8. I § 19 f, stk. 3, indsættes efter 2. pkt.: »Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om censorer.«
9. § 41, stk. 1, nr. 1, affattes således:
»1) Skolebestyrelsernes sammensætning.«
10. I § 42, stk. 1, indsættes som nr. 4:

»4) Hvis skolen optager børn i skolens skolefritidsordning, der endnu ikke har nået den alder, hvor de kan indskrives i folkeskolen, jf. § 3, stk. 7, 2. pkt., skal der vælges mindst 1 forældrerepræsentant af og blandt forældrene til disse børn.«

11. I § 42, stk. 3, indsættes efter »skoler«: »eller afdelinger«.

12. I § 42, stk. 12, 1. pkt., indsættes efter »stk. 1«: », § 24 a, stk. 2, og § 24 b, stk. 2, dog således at der fortsat vælges repræsentanter for forældre til børn i folkeskolen,«.

13. I § 42, stk. 12, 4. pkt., ændres »stk. 1 og stk. 9, 1. pkt.,« til: »stk. 1, 6 og 9, 1. pkt., og § 24 b, stk. 2,«.

14. I § 44, stk. 2, nr. 5, ændres »mellem lærerne« til: »blandt det undervisende personale«.

15. I bilag 1 indsættes efter »Note: Bh: Børnehaveklasse.«: »Note: Ad pkt. D. Valgfag: Det bemærkes, at Fælles Mål for valgfagene tysk og fransk er udarbejdet under den forudsætning, at der gives undervisning i disse valgfag i 240 timer fordelt på 7.-9. klassetrin.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2015, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 5, træder i kraft den 1. januar 2016.

Stk. 3. § 1, nr. 3, 6 og 7, finder anvendelse fra skoleåret 2016/2017. For elever, der aflægger 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i skoleåret 2015/16, finder de hidtil gældende regler anvendelse. Skolerne kan dog beslutte, at 9.-klasseprøver fra og med prøveterminen maj-juni i skoleåret 2015/2016 gennemføres efter folkeskolelovens § 14, stk. 2, 1. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

1.2. Lovforslagets baggrund

2. Lovforslagets indhold

2.1. Fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi

2.2. Ændring af bedømmelsesordning ved skriftlige prøver

2.3. Justering af reglerne om skolebestyrelser

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

Med folkeskolereformen er der igangsat en omfattende udvikling af folkeskolen med den samlede målsætning at hæve elevernes faglige niveau, øge deres trivsel og få flere elever til at tage en ungdomsuddannelse. Folkeskolens prøver skal være tidssvarende og virkelighedsnære, så de i højere grad afspejler den virkelighed, som eleverne vil møde efter folkeskolen.

Der foreslås på den baggrund indført en ny bunden praktisk-mundtlig fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi i 9. klasse som erstatning for den nuværende bundne praktiske-mundtligprøve i faget fysik/kemi. Med den foreslåede prøve afprøves eleverne i deres kompetencer inden for de tre fags kompetenceområder (de naturfaglige kompetencer) samt færdigheder og viden om naturfaglige forhold, hvor relevante elementer af de enkelte naturfag anvendes til at belyse en naturfaglig problemstilling.

For at tilgodese de fagspecifikke færdigheder og viden i hvert af de tre fag, fysik/kemi, biologi og geografi, etableres samtidig en ny skriftlig prøve i faget fysik/kemi, der skal indgå i gruppen af udtræksfag placeret i fagblokken naturfag på linje med de nuværende skriftlige udtræksprøver i biologi og geografi. Formålet med de foreslåede prøver er at gøre flere elever interesserede i og motiverede for at søge videre uddannelse med fokus på naturvidenskab, samt at eleverne prøves i naturfaglige kompetencer i alle tre naturfag.

Elever i 10. klasse vil som konsekvens af, at prøven i fysik/kemi i 9. klasse erstattes af en fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, kun kunne aflægge 10.-klasseprøve i faget fysik/kemi og ikke som i dag også 9.-klasseprøven i fysik/kemi.

Med lovforslaget lægges der endvidere op til, at den nuværende bedømmelsesordning i forbindelse med folkeskolens skriftlige prøver ændres, således at prøver med skriftlig besvarelse på 9.- og 10. klassetrin fremover alene bedømmes af én statslig beskikket censor. Med forslaget ophæves dermed den nuværende ordning, hvor statsligt beskikkede censorer og faglærere deltager i bedømmelsen af elevernes skriftlige prøver i folkeskolen.

Der foretages endvidere en række justeringer og præciseringer som opfølgning på folkeskolereformen, herunder om sammensætningen af skolebestyrelsen.

1.2. Lovforslagets baggrund

I november 2014 blev folkeskoleforligskredsen enige om at iværksætte 12 overordnede initiativer til videreudvikling af folkeskolens prøver. Initiativerne omhandler bl.a. adgang til internettet ved skriftlig prøve i dansk, forsøg med matematisk problemløsning med inddragelse af it-værktøj, forsøg med fælles prøve i historie, samfundsfag og eventuelt kristendomskundskab, forsøg med flere valgfag som prøvefag, en bunden praktisk-mundtlig fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi i 9. klasse og mindre censur ved skriftlige prøver. Formålet med initiativerne er bl.a. at understøtte folkeskolereformens mål om at løfte det faglige niveau i folkeskolen og sikre, at prøverne i højere grad motiverer og understøtter en moderne og tidssvarende undervisning, der også er rettet mod verden uden for og efter folkeskolen. De to sidstnævnte initiativer om en fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi og mindre censur kræver lovændring, mens de øvrige initiativer kan gennemføres administrativt.

Videreudviklingen af prøverne skal sikre, at prøverne afspejler den udvikling af folkeskolens fag og undervisning, som folkeskolereformen lægger op til, f.eks. gennem forenklingen af Fælles Mål og fokus på differentierede, kompetenceorienterede lærings- og undervisningsformer, der kobler teori og praksis, åbner skolen mod den omgivende verden og i øget grad inddrager og tager udgangspunkt i it. Der skal være et solidt fokus på elevernes tilegnelse af grundlæggende faglige færdigheder og viden samtidig med, at deres evner til at anvende færdigheder og viden afprøves.

Prøverne skal understøtte overgangen til ungdomsuddannelserne ved at knytte an til de arbejds-, lærings- og prøveformer, som eleverne vil møde på ungdomsuddannelserne, ligesom prøverne, hvor det er relevant, skal inddrage elementer, der bidrager til elevernes uddannelses- og erhvervsafklaring, f.eks. i relation til erhvervsuddannelserne.

Det er et helt centralt element ved videreudviklingen af folkeskolens prøver, at prøvesystemet fremadrettet bliver mere effektivt, således at det understøtter målsætningen i folkeskolereformen om øget samvær mellem lærer og elev med fokus på læring. Dette skal ske via prioriteret ressourceanvendelse og en optimal anvendelse af de centrale og decentrale udgifter til prøverne.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi

2.1.1. Gældende ret

Det følger af folkeskolelovens § 14, stk. 2, 1. pkt., at hver elev i 9. klasse skal aflægge to prøver i faget dansk og en prøve i hvert af fagene matematik, engelsk og fysik/kemi, som aflægges som bundne prøver. Herudover skal den enkelte elev efter folkeskolelovens § 14, stk. 2, 2. pkt., aflægge to prøver, som fastsættes ved udtrækning efter undervisningsministerens bestemmelse inden for henholdsvis fagblokken humanistiske fag og fagblokken naturfag.

Efter folkeskolelovens § 19 f, stk. 1, kan elever i 10. klasse indstille sig til 10.-klasseprøver i et eller flere af fagene dansk, matematik, engelsk, tysk, fransk og fysik/kemi, eller indstille sig til at aflægge en eller flere af folkeskolens bundne 9.-klasseprøver nævnt i folkeskolelovens § 14, stk. 2, 1. pkt.

Det følger af folkeskolelovens § 14, stk. 4, at undervisningsministeren bl.a. fastsætter regler om folkeskolens 9.-klasseprøver, herunder om tidspunktet for prøvernes afholdelse, om kravene i de enkelte fag ved prøverne, om udtrækningen af fag og prøver, om antallet af prøver i fagene og om prøvernes gennemførelse.

Undervisningsministeren har med bekendtgørelse nr. 1001 af 15. september 2014 om folkeskolens prøver, som udmønter bemyndigelsen i folkeskolelovens § 14, stk. 4, bestemt, at prøvefag til udtræk inden for fagblokken humanistiske fag er engelsk, kristendomskundskab, historie, samfundsfag og tysk eller fransk. Prøvefag til udtræk inden for fagblokken naturfag er mundtlig matematik og mundtlig idræt samt skriftlige prøver i biologi og geografi. Udtræksprøverne i biologi og geografi har været digitale og selvrettende siden 2007, hvor skolerne har kunnet tilmelde deres elever til digital prøveafholdelse. Den digitale prøve i matematiske færdigheder, der blev lanceret i et pilotforløb i maj 2014, afholdes på frivillig basis ved prøveterminen i maj 2015.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med dette lovforslag foreslås der indført en ny fælles prøve, hvori fagene fysik/kemi, biologi og geografi indgår. Prøven vil være en bunden praktisk-mundtlig prøve for alle elever i 9. klasse og vil erstatte den nuværende bundne prøve i fysik/kemi, der aflægges ved afslutning af undervisningen på 9. klassetrin. Der vil således fortsat være et uændret antal bundne prøver, som eleverne skal aflægge ved afslutning af undervisningen på 9. klassetrin.

Den fælles prøve i de tre naturfag foreslås indført som frivilligt alternativ til den eksisterende praktisk-mundtlige prøve i fysik/kemi ved prøveterminen i maj-juni i skoleåret 2015/2016 og som permanent prøveform fra skoleåret 2016/2017.

Med henblik på at sikre, at elevernes opnåelse af de enkelte fags færdigheder, viden og kundskaber dokumenteres gennem afholdelse af enkeltfaglige prøver, etableres der samtidig en skriftlig udtræksprøve i fysik/kemi. Prøven til udtræk i fysik/kemi placeres sammen med de øvrige udtræksprøver i fagblokken naturfag. På den måde sikres både hensynet til at tænke naturfagene på tværs og hensynet til særskilt afprøvning af fagspecifikke færdigheder og viden i fysik/kemi. Prøven til udtræk i fysik/kemi er en skriftlig prøve, der forventes at kunne aflægges digitalt som en selvrettende prøve. Det vil sige en prøveform, hvor de korrekte svar er indarbejdet i prøvesystemet, og hvor besvarelsene bedømmes digitalt.

Det overordnede formål med forslaget er at understøtte, at flere elever bliver mere interesserede i og motiverede for at søge videre uddannelse med fokus på naturvidenskab. En fælles prøve vil understøtte mere varieret og anvendelsesorienteret undervisning, da eleverne kan arbejde med naturfaglige problemstillinger fra forskellige fagperspektiver. Målet er således, at eleverne skal opleve, at naturfag ikke blot er adskilte og måske lidt "tunge" vidensfag, men derimod fag, der giver eleverne nogle grundlæggende naturvidenskabelige tankegange og metoder, som gør dem i stand til at belyse forskellige naturfaglige problemstillinger, der går på tværs af fagene.

Sigtet er samtidig, at eleverne skal motiveres af den virkelighedsnære tilgang i undervisningen – og i prøvesituationen – hvor der i høj grad tages udgangspunkt i naturvidenskabelige problemstillinger i hverdagen og omverdenen. Motiverede elever har øget læring, og en styrket interesse for naturfag allerede i folkeskolen kan således påvirke elevernes videre fokus i ungdomsuddannelserne positivt i retning af de naturvidenskabelige fag.

Det er i den forbindelse centralt, at fagspecifikke færdigheder og fagspecifik viden fortsat vil være omdrejningspunktet i den fælles prøve, men at det fagspecifikke fremover i højere grad end i dag anvendes på praksisnære problemstillinger. De fagspecifikke færdigheder og viden – og elevernes engagement heri – skal således styrkes gennem arbejdet med de naturfaglige problemstillinger i prøvesituationen.

Hertil kommer, at prøven kan styrke overgangen til de gymnasiale uddannelser, f.eks. stx, hvor eleverne følger et tværgående naturvidenskabeligt forløb.

Fordelingen af prøvens indhold på fag i den fælles prøve vil afspejle fordelingen af undervisningstimer i skolen. Det opgivne stof til prøven vil derfor være fordelt forholdsmæssigt mellem fagene fysik/kemi, biologi og geografi i forhold til de vejledende timetal (fysik/kemi: 44 %, biologi: 31 % og geografi: 25 %).

Prøven spiller også sammen med målsætningen i de forenklede Fælles Mål om kompetence- og anvendelsesorienteret undervisning, idet eleverne prøves i at anvende deres tilegnede naturfaglige kompetencer, herunder færdigheder og viden fra fysik/kemi, biologi og geografi til at belyse virkelighedsnære og meningsfulde naturfaglige problemstillinger.

Med henblik på at undersøge, om den fælles prøve i de tre naturfag styrker interessen og motivationen hos eleverne i forhold til naturfagene, igangsættes et femårigt evaluerings- og følgeforskningsprogram i perioden 2015-2020, der blandt andet vil omfatte en evaluering i 2020 af den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi.

Endvidere vil der i skoleårene 2015/2016 og 2016/2017 blive gennemført forsøg med en ekstra obligatorisk projektopgave inden for den naturfaglige blok i 9. klasse, ligesom Undervisningsministeriet i 2015 udarbejder en analyse af fordelingen af, hvilke fag der indgår i de nuværende projektopgaver i 9. klasse.

Undervisningsministeren vil benytte bemyndigelsen i folkeskolelovens § 14, stk. 4, til at fastsætte prøvens endelige udformning i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver.

Elever i 10. klasse vil – som konsekvens af, at den bundne prøve i 9. klasse i fysik/kemi erstattes af en bunden fælles 9.-klasseprøve i fysik/kemi, biologi og geografi – fra skoleåret 2016/2017 kun kunne aflægge 10.-klasseprøve i fysik/kemi og ikke som i dag også 9.-klasseprøven i fysik/kemi.

I 10. klasse undervises ikke i geografi og biologi som selvstændige fag. Der kan som led i rækken af tilbudsfag tilbydes undervisning i naturfag. På den baggrund gennemføres et forsøg med fælles prøve i fysik/kemi og tilbudsfaget naturfag i 10. klasse i skoleårene 2015/2016 og 2016/2017. Formålet er at afklare, om eleverne kan opnå de samme positive effekter med en fælles prøve i fysik/kemi og naturfag i 10. klasse som for 9.-klasseprøven.

For at deltage i forsøget forudsættes det, at skolen tilbyder undervisning i naturfag. Det forudsættes endvidere, at eleverne vælger såvel fysik/kemi som naturfag, og at eleverne som en del af forsøget kan vælge at aflægge fælles prøve i fysik/kemi og naturfag. Prøveformen tænkes udformet som beskrevet for den fælles 9.-klasseprøve i fysik/kemi, biologi og geografi, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 3. Der er dog ingen vejledende timetal for 10. klassefagene. Fagene indgår som en mulighed af en række fag og aktiviteter i den valgfri del af 10. klasse, hvis samlede timetal udgør 399 årstimer for den almindelige 10. klasse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, og bemærkningerne hertil.

2.2. Ændring af bedømmelsesordning ved skriftlige prøver

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeskolelovens § 14, stk. 4, 2. pkt., at undervisningsministeren fastsætter regler om censorer, og at ministeren kan fastsætte, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer til at bedømme 9.-klasseprøver i nærmere angivne fag.

Bemyndigelsesbestemmelsen blev affattet ved lov nr. 535 af 12. juni 2009 om ændring af lov om folkeskolen (Ændring af censorordningen ved skriftlige afgangsprøver i folkeskolen). Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1001 af 15. september 2014 om folkeskolens prøver.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 43, at Undervisningsministeriet beskikker censorer til prøver med skriftlig besvarelse. Bedømmelsen ved skriftlige prøver foretages af den relevante faglærer og censor, jf. § 50, stk. 3.

Med udstedelse af bekendtgørelse nr. 1001 af 15. september 2014 om folkeskolens prøver blev den daværende censorordning, hvor kommunalt udpegede censorer deltog i bedømmelsen af udtræksprøver, ophævet. Årsagen var, at censorordningen med de kommunalt udpegede censorer siden 2007 ikke blev udnyttet optimalt, idet skolerne fra dette tidspunkt som led i den gradvise indfasning af digitale selvrettende prøver i de færdighedsorienterede prøver var begyndt at afholde de skriftlige udtræksprøver i fagene biologi og geografi som digitalt selvrettende prøver. Censorordningen med de kommunalt udpegede censorer var således i en lang periode begrænset til bedømmelse af skriftlige prøver i fagene engelsk og tysk/fransk.

For at minimere de administrative byrder forbundet med afholdelse af prøver, blev det i efteråret 2014 med udstedelsen af den nye bekendtgørelse om folkeskolens prøver besluttet, at samtlige prøver med skriftlig besvarelse, det vil sige både de bundne skriftlige prøver, og skriftlige udtræksprøver, fremover skal bedømmes af en statslig beskikket censor og faglærer.

Udtræksprøverne i biologi og geografi har været digitale og selvrettende siden 2007, hvor skolerne har kunnet tilmelde deres elever til digital prøveafholdelse. Alle skolerne modtager også opgavesættene på papir, som skal benyttes, hvis de digitale prøver ikke kan gennemføres – for eksempel hvis der opstår problemer med netværket – eller hvis skolerne ikke har tilmeldt eleverne til digital prøveafholdelse.

Hvis prøverne gennemføres som selvrettende prøver, foretages bedømmelsen automatisk i systemet til prøveafholdelse. Hvis besvarelsen afleveres på papir, foretages bedømmelsen af en af skolens leder udpeget kvalificeret lærer, dog ikke klassens faglærer. Der medvirker ikke censorer.

Den digitale prøve i matematiske færdigheder, der blev lanceret i et pilotforløb i maj 2014, afholdes på frivillig basis ved prøveterminen i maj 2015.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med henblik på at sikre et mere effektivt prøvesystem foreslås det, at prøver med skriftlig besvarelse fra prøveterminen maj-juni 2016 alene bedømmes af en statslig beskikket censor i stedet for som i dag af både elevens faglærer og en statsligt beskikket censor. Dette gælder ikke de digitalt selvrettende prøver, idet retstilstanden for så vidt angår disse prøveformer fortsat vil være uændret.

Med henblik på at sikre fuld objektivitet ved bedømmelsen af de skriftlige besvarelser ved folkeskolens prøver indføres der endvidere en ny administrativ ordning fra prøveterminen maj-juni 2016, hvor eleverne aflægger skriftlige prøver under et prøvenummer i stedet for som i dag under eget navn. Det vil således ikke kunne sættes spørgsmålstegn ved bedømmelsens uafhængighed af censors kendskab til elevens køn, etnicitet m.v. Derved styrkes censorernes position som uvildige og objektive bedømmere.

Faglæreren spiller stadig en væsentlig rolle i forhold til vurdering af eleven. Det vil fortsat være faglæreren, der giver standpunktskarakterer, som også fremgår af det bevis, som eleven får udstedt ved afslutning af sin skolegang. Elevens bevis vil således både indeholde karakterer, der alene er afgivet af faglæreren (standpunktskarakterer) og karakterer, der alene er afgives af den eksterne bedømmer (de skriftlige prøvekarakterer).

Forslaget gælder skriftlige prøver i både 9. og 10. klasse og ændrer ikke ved de eksisterende klagemuligheder. Eleven eller forældremyndighedens indehaver vil i overensstemmelse med § 61 i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver kunne klage over prøveforløbet, censors dispositioner og bedømmelsen af prøven. Det er vigtigt, at de beskikkede censorer besidder de nødvendige faglige kompetencer, der sikrer en sikker og pålidelig faglig bedømmelse af elevpræstationerne. Undervisningsministeriet lægger allerede i dag ved beskikkelsen vægt på, at den pågældende har undervisningskompetence (tidligere linjefag) i det fag, hvor vedkommende skal virke som censor, ligesom der stilles krav om, at censoren inden for de sidste tre år har gennemført et undervisningsforløb, der fører frem til den pågældende prøve.

For hvert prøvefag er der udarbejdet en vejledning til bedømmerne, der blandt andet indeholder en vejledende beskrivelse af, hvilke generelle elementer en besvarelse i f.eks. en prøve i dansk skal indeholde for at kunne blive bedømt til karaktererne 12, 7 eller 02. For at styrke vejledningen af censorer, udbygges de vejledende karakterbeskrivelser til at omfatte alle karakterer på skalaen.

Undervisningsministeriet afholder årligt censorkurser for beskikkede censorer. Kurserne skal bidrage til at sikre, dels at de beskikkede censorer er fagligt kvalificerede til at varetage opgaven, dels en ensartet bedømmelse af eleverne i hele landet. På kurserne bedømmer censorerne anonymiserede elevbesvarelser med henblik på en efterfølgende drøftelse. Endvidere drøftes prøvevejledning og bedømmelseskriterier for de enkelte fag.

Undervisningsministeriet vil undersøge, om der fremover – som supplement til de eksisterende censorkurser – kan være behov for afholdelse af særlige kurser for nybeskikkede censorer, hvor der tilrettelægges særlig bedømmertræning.

Ordningen med én bedømmer kendes i dag fra de gymnasiale suppleringskurser (GSK), der afsluttes med prøver i august, hvor bedømmelsen af prøver med skriftlig besvarelse alene foretages af én censor.

Den foreslåede ordning med én bedømmer af de skriftlige prøver i folkeskolen vil blive evalueret to år efter ordningens ikrafttræden.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

2.3. Justering af reglerne om skolebestyrelser

2.3.1. Gældende ret

Som følge af nogle af de ændringer, der blev foretaget i folkeskoleloven med lov nr. 1640 af 26. december 2013, har der vist sig behov for yderligere justering af enkelte af bestemmelserne om skolebestyrelsernes sammensætning.

Med lov nr. 1640 af 26. december 2013 blev det fastsat i folkeskoleloven, at kommunalbestyrelsen med godkendelse af undervisningsministeren kan beslutte, at skolefritidsordninger på skoler eller afdelinger af skoler med normalt ikke over 150 elever kan optage børn fra det fyldte 3. år i såkaldte udvidede skolefritidsordninger. Forældre til sådanne børn er dog ikke valgbare og stemmeberettigede til skolens skolebestyrelse, da dette forudsætter at barnet er indskrevet i skolen. Et barn kan først indskrives i skolen fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år.

Ved skoler, der kun har til og med 5. klassetrin, kan kommunalbestyrelsen efter anmodning fra skolebestyrelsen fravige kravet om elevrepræsentation i skolebestyrelsen. Bestemmelsen fortolkes således, at den finder analog anvendelse for en afdeling af en skole, når afdelingen kun har til og med 5. klassetrin.

Kommunalbestyrelsen har mulighed for at fravige folkeskolelovens bestemmelser om skolebestyrelsens sammensætning ved specialskoler og 10. klasseskoler. Når der etableres fælles ledelse mellem folkeskoler og henholdsvis dagtilbud og fritidshjem eller ungdomsskoler, skal den fælles bestyrelse sammensættes efter særlige bestemmelser, som blev fastsat ved lov nr. 1640 af 26. december 2013, og som kommunalbestyrelsen ikke har mulighed for at fravige. Kravene til bestyrelsens sammensætning er dermed snævrere, hvis specialskoler eller 10. klasseskoler indgår i fælles ledelse med dagtilbud, fritidshjem eller ungdomsskoler, end hvis de ikke gør.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at forældre til børn, som er optaget i en udvidet skolefritidsordning, og som derfor endnu ikke er gamle nok til at blive indskrevet på skolen, får ret til at vælge mindst 1 forældrerepræsentant til skolens skolebestyrelse.

I overensstemmelse med den gældende fortolkning foreslås det præciseret i lovgivningen, at kommunalbestyrelsen efter anmodning fra skolebestyrelsen kan fravige kravet om elevrepræsentation i skolebestyrelsen på en afdeling af en skole, når afdelingen kun har til og med 5. klassetrin.

Endelig foreslås det, at kommunalbestyrelsen gives mulighed for at fravige de særlige bestemmelser om den fælles bestyrelses sammensætning, når der etableres fælles ledelse mellem specialskoler og dagtilbud, fritidshjem eller ungdomsskoler og mellem 10. klasseskoler og ungdomsskoler.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9-13 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget påvirker kommunernes afholdelse af prøver i folkeskolens 9. og 10. klasse.

Forslaget er udgiftsneutralt for kommunerne, da ændringerne i prøverne samlet set er en omprioritering inden for det samlede undervisningstimal. Det skyldes, at den tid, der medgår til prøvegennemførelsen, indgår i undervisningstimetallene for fagene i det pågældende skoleår, således at både undervisning og prøveafholdelse tæller med i undervisningstimetallene for de enkelte fag. Lovforslaget øger ikke det samlede undervisningstimal inkl. prøveafholdelse, men ændrer på de kommunale ressourceprioriteringer inden for undervisningstimetallet. Den nye prøve i fysik/kemi forudsætter ressourcemæssig omprioritering fra undervisning til prøveafholdelse, mens ændringen i bedømmelsesordningen frigør ressourcer fra prøveafholdelse og muliggør en generel omprioritering fra prøveafholdelse til undervisning. Lovforslaget indebærer således omprioritering inden for det samlede undervisningstimal, og det samlede ressourcebehov i kommunerne er uændret, da eleverne samlet set ikke får flere timer til undervisning og prøveafholdelse i løbet af skoleåret.

Forslaget om at indføre en bunden praktisk-mundtlig fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi kan indebære, at prøven – af hensyn til at sikre bred faglig dækning – bedømmes af to eksaminatorer og en censor. Da der er tale om en flerfaglig prøve, har skolerne mulighed for at anvende prøvebekendtgørelsens bestemmelse om at tilknytte to eksaminatorer udover censor. Da der ikke er krav om to eksaminatorer, medfører det ikke øgede kommunale udgifter til afholdelse af prøver.

Parallelt ændrer forslagene ikke på tilskuddene til de frie grundskoler og efterskoler.

Lovforslaget har været forhandlet med de kommunale parter, og der er enighed om, at det ikke medfører regulering af det kommunale bloktilskud.

Forslaget medfører øgede statslige udgifter i Undervisningsministeriet til udvikling og afholdelse af den nye prøve i fysik/kemi samt til det femårige evaluerings- og følgeforskningsprogram. Det estimeres, at prøven i fysik/kemi medfører merudgifter på 0,3 mio. kr. årligt i 2015 og 2016 og varige merudgifter på 0,2 mio. kr. årligt fra 2017. Hertil kommer, at evaluerings- og følgeforskningsprogrammet medfører merudgifter for i alt 3,0 mio. kr. i perioden 2015-2020. Alle merudgifter finansieres ved omprioriteringer på Undervisningsministeriets område.

Lovforslaget vurderes at medføre administrative konsekvenser for Undervisningsministeriet i forbindelse med udvikling og afholdelse af ny prøve i fysik/kemi samt igangsætning og løbende styring af det femårige evaluerings- og følgeforskningsprogram.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har i perioden fra den 5. februar 2015 til den 3. marts 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Danske Erhvervsskoler - Lederne, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Professionshøjskoler, Danske Skoleelever, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, De private sociale tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Fag og Arbejde (FOA), Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Klagenævnet for specialundervisning, KL, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssamråd for PPR-chefer, Lederforeningen for VUC, Lilleskolerne - en sammenslutning af frie grundskoler, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning (Lederforsamlingen for Ungdommens Uddannelsesvejledning), Ungdomsringen og Ungdomsskoleforeningen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Staten: Udgifter til ny prøve i fysik/kemi medfører merudgifter på 0,3 mio. kr. årligt i 2015 og 2016 og varige merudgifter på 0,2 mio. kr. årligt fra 2017. Evaluering- og følgeforskningsprogrammet medfører merudgifter for i alt 3,0 mio. kr. i perioden 2015-2020.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Administrative konsekvenser for Undervisningsministeriet, jf. afsnit 3.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	<i>Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.</i>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at folkeskolelovens § 9, stk. 2, og § 10, stk. 2, præciseres, således, at der de steder i loven, hvor der er omtalt forløb, som omhandler et trin i faget, anvendes betegnelsen trinforløb. Samme præcisering vil endvidere blive foretaget i forbindelse med den førstkommande revision af bekendtgørelse nr. 856 af 1. juli 2014 om formål, kompetencemål og færdigheds- og vidensmål for folkeskolens fag og emner (Fælles Mål).

Undervisningsministeriet udarbejder vejledende læseplaner for alle fag i folkeskolen. Læseplanerne beskriver udviklingen i undervisningens indhold, der tilrettelægges med henblik på at nå de kompetencemål, som er fastsat i bekendtgørelsen om Fælles Mål.

I bekendtgørelsen er der opstillet kompetencemål for de trin, som fagene er inddelt i (de tidligere trinmål). Kompetencemål beskriver det, som eleverne skal kunne efter sidste klassetrin på trinnet. Læseplanerne beskriver arbejdet med færdigheds- og vidensmål frem mod kompetencemålene for trinnet. Beskrivelsen er opdelt i trinforløb på et til fire klassetrin.

Da kompetencemål beskriver det, som eleverne skal kunne ved afslutningen af trinnet, betyder det i forhold til valgfag, at de 1, 2 eller 3-årige trinforløb ikke nødvendigvis strækker sig over hele skoleåret. De 60 vejledende undervisningstimer for valgfag, jf. folkeskolelovens bilag 1, skal således ikke nødvendigvis fordeles på to lektioner om ugen i 40 uger, men kan samles på fx 20 uger eller på nogle særlige valgfagsdage/-uger.

Det foreslås derfor præciseret, at de forløb, der er tale om i § 9, stk. 2, og § 10, stk. 2, er de trinforløb, der i bekendtgørelsen om Fælles Mål er opstillet kompetencemål for.

Til nr. 2

Det fremgår af folkeskolelovens § 13, stk. 5, at for elever på 8. og 9. klassetrin samt for elever, der forlader skolen efter 7. klassetrin, sker bedømmelsen af elevernes standpunkter i de fag, der er omfattet af folkeskolelovens § 14, stk. 1-3 (prøvefagene), ved hjælp af karakterer (standpunktskarakterer). Den gældende formulering af § 13, stk. 5, giver imidlertid anledning til misforståelser om, hvorvidt der fx kan gives standpunktskarakterer på 7. klassetrin, hvilket ikke er tilfældet. Det foreslås, at det præciseres med et nyt § 13, stk. 5, 2. pkt., at der ikke gives standpunktskarakterer på andre klassetrin i grundskolen end de i 1. pkt. nævnte. Det følger af folkeskolelovens § 19 h, stk. 3, at der også gives standpunktskarakterer i 10. klasse. Ændringsforslaget indebærer ingen materielle ændringer.

Til nr. 3

Den foreslåede affattelse af § 14, stk. 2, 1. pkt., indebærer, at den nuværende bundne praktisk-mundtlig prøve i fysik/kemi i 9. klasse erstattes af en ny bunden praktisk-mundtlig fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi. Forslaget ændrer ikke ved, at folkeskolen også fremover afsluttes med syv obligatoriske prøver, hvoraf fem er bundne prøver og to er udtræksprøver fordelt på udtræk af én prøve fra den humanistiske fagblok og udtræk af én prøve fra den naturfaglige fagblok. Indførelsen af en ny bunden praktisk-mundtlig fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi ændrer derved ikke ved, at der herudover fortsat skal aflægges fire bundne prøver i mundtlig dansk, skriftlig dansk, matematik og engelsk.

Prøveformen for den fælles prøve tilrettelægges således, at eleverne kan vælge, om prøven aflægges individuelt eller i grupper bestående af 2-3 personer med individuel bedømmelse. Eleverne udarbejder en selvvalgt naturfaglig problemstilling inden for et naturfagligt område, som har været til lodtrækning. Forberedelsen til prøven finder sted i den sidste del af undervisningstiden med vejledning fra læreren.

Det påhviler skolens leder at sikre, at der er den nødvendige faglige kompetence blandt bedømmerne (lærer/censor) til at bedømme elevernes præstation. Da der er tale om en flerfaglig prøve har skolerne mulighed for at anvende bestemmelserne i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver om tilknytning af to eksaminatorer udover censor. De steder, hvor det er nødvendigt, kan der således være tale om tre bedømmere i alt i forbindelse med prøvens afvikling.

Med forslaget etableres endvidere en ny skriftlig prøve i fysik/kemi, der vil indgå i gruppen af naturfaglige prøver til udtræk, med det formål at afprøve de fagspecifikke færdigheder og viden inden for faget. Prøven vil være en digitalt selvværende prøve på lige fod med udtræksprøverne i biologi og geografi. De nuværende skriftlige udtræksprøver i biologi og geografi bibeholdes og vil blive opgraderet med nye opgavetyper.

Den nye fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi vil være valgfri for skolen ved prøveterminen maj-juni i skoleåret 2015/2016 for at tilgodese både de skoler, hvor undervisningen har været tilrettelagt således, at eleverne allerede i tilstrækkelig grad er klædt på til at aflægge en fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi, og de skoler, som har brug for længere tid til implementeringen.

Med henblik på at sikre, at alle elever i folkeskolen generelt har været til de samme bundne prøver – og dermed fastholde en kerne af prøvefag, der er fælles for alle elever – vil den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi blive obligatorisk for alle elever i skoleåret 2016/2017.

De nærmere regler om indholdet i den nye fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi samt udtræksprøven i fysik/kemi vil blive fastsat i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af ændringer i lov nr. 1640 af 26. december 2014, hvor tysk eller fransk blev indført som obligatoriske fag i folkeskolen under den humanistiske fagblok, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 2, nr. 1, litra e.

Til nr. 5

Efter den foreslåede affattelse af folkeskolelovens § 14, stk. 4, 2. pkt., fastsætter undervisningsministeren regler om censorer.

Der er tale om videreførelse af den gældende bestemmelse i § 14, stk. 4, 2. pkt., dog således, at ministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer til at bedømme 9.-klasseprøver i nærmere angivne fag, ophæves.

Bemyndigelsen til, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om censorer, herunder om, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer blev fastsat med lov nr. 313 af 19. april 2006. Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 12, i lovforslag L 101 fremsat den 7. december 2005, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 2953, fremgår det bl.a., at det fastlægges, at bedømmelsen af de skriftlige prøver foretages af to censorer uden involvering af faglæreren, idet bedømmelsen foretages af en statsligt beskikket og finansieret censor samt af et kommunalt forhåndsudpeget censorkorps, hvis arbejdstid samlet vil være uafhængigt af det konkrete udtræk for de enkelte skoler. Med forslaget bemyndigedes undervisningsministeren derfor til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer, der skal bedømme de skriftlige prøver. Ved lov nr. 535 af 12. juni 2009 blev bemyndigelsesbestemmelsen i § 14, stk. 4, 2. pkt., udvidet således at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at kommunalt udpegede censorer alene medvirker ved bedømmelsen i nærmere angivne fag. Det fremgår af forarbejderne til loven, at censorordningen ville blive ændret således, at de bundne skriftlige afgangsprøver fremover ville blive bedømt af faglæreren og en statsligt beskikket censor, jf. bemærkningerne til lovforslag L 167 fremsat den 25. marts 2009, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 5241.

Med udstedelse af bekendtgørelse nr. 1001 af 15. september 2014 om folkeskolens prøver blev den daværende censorordning, hvor kommunalt udpegede censorer deltog i bedømmelsen af udtræksprøver, ophævet.

Samtlige folkeskolens skriftlige prøver, både i 9. og 10. klasse, skal fremover bedømmes alene af en statslig beskikket censor. Det foreslås derfor, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 14, stk. 4, 2. pkt. ændres således, at det ikke længere fremgår, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer til at bedømme 9.-klasseprøver i nærmere angivne fag. De nærmere regler om bedømmelse ved folkeskolens prøver er fastsat i bekendtgørelse nr. 1001 af 15. september 2014 om folkeskolens prøver. De nye regler om den ændrede bedømmelsesordning for så vidt angår folkeskolens skriftlige prøver vil blive udmøntet og beskrevet i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.2.

Til nr. 6

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget i § 1, nr. 3.

Elever i 10. klasse kan i dag vælge at indstille sig til 10.-klasseprøver i fagene dansk, matematik, engelsk, tysk, fransk og fysik/kemi eller indstille sig til at aflægge en eller flere af folkeskolens bundne 9.-klasseprøver, jf. folkeskolelovens § 19 f, stk. 1, 1. pkt. Det er en forudsætning for indstilling til prøve, at eleven har fulgt undervisningen i det pågældende fag frem til prøveafviklingen.

Elever i 10. klasse vil – som konsekvens af, at den bundne 9.-klasseprøve i fysik/kemi erstattes af en bunden fælles 9.-klasseprøve i fysik/kemi, biologi og geografi – fra skoleåret 2016/2017 ikke længere kunne indstille sig til at aflægge 9.-klasseprøven i fysik/kemi.

Der henvises de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2., samt til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3.

Til nr. 7

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter elever i 10. klasse fra skoleåret 2016/2017 ikke længere vil kunne indstille sig til at aflægge 9.-klasseprøven i fysik/kemi.

Til nr. 8

Det fremgår af folkeskolelovens § 14, stk. 4, at undervisningsministeren fastsætter regler om censorer. Bestemmelsen vedrører folkeskolens 9.-klassesprøver. Det foreslås, at det ligeledes fastsættes i folkeskolelovens § 19 f, stk. 3, om prøver i 10. klasse, at undervisningsministeren fastsætter regler om censorer. Der er tale om en ordensmæssig ændring, hvorved det præciseres, at undervisningsministeren også har hjemmel til at fastsætte regler om censorer i 10. klasse.

Til nr. 9

Med lov nr. 1640 af 26. december 2013 blev folkeskolelovens § 42, stk. 1, ændret, hvorved kommunalbestyrelsen fik kompetence til at træffe beslutning om skolebestyrelsens sammensætning inden for nogle nærmere fastsatte rammer. Der skal i skolebestyrelsen bl.a. være et flertal af forældrerepræsentanter samt repræsentanter for medarbejdere og elever. Kommunalbestyrelsen fik også mulighed for at beslutte, at indtil to pladser i skolebestyrelsen skal tildeles repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger.

Som følge af kommunalbestyrelsens øgede indflydelse på den samlede skolebestyrelses sammensætning foreslås det, at § 41, stk. 1, nr. 1, justeres, så det ikke kun er antallet af forældrerepræsentanter, der skal fremgå af styrelsesvedtægten, men den samlede skolebestyrelses sammensætning.

Til nr. 10

Det foreslås, at der fastsættes et nyt § 42, stk. 1, nr. 4, hvorefter forældre til børn, som er optaget i en udvidet skolefritidsordning, og som derfor endnu ikke er gamle nok til at blive indskrevet på skolen, har ret til at vælge mindst 1 forældrerepræsentant til skolens skolebestyrelse.

Det fremgår af den gældende affattelse af folkeskolelovens § 42, stk. 1, nr. 1, at flertallet i skolebestyrelsen skal vælges af og blandt personer, der har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen. Et barn kan efter forældrenes anmodning indskrives i folkeskolen fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 1.

Det fremgår af folkeskolelovens § 3, stk. 7, 1. pkt., at folkeskolen kan tilbyde børn optagelse i en skolefritidsordning, hvis børnene er optaget i skolen eller har nået den alder, hvor de tidligst ville kunne optages i børnehaveklasse. Med lov nr. 1640 af 26. december 2013 blev det i folkeskolelovens § 3, stk. 7, 2. pkt., fastsat, at kommunalbestyrelsen med godkendelse af undervisningsministeren kan beslutte, at skolefritidsordninger på skoler eller afdelinger af skoler med normalt ikke over 150 elever kan optage børn fra det fyldte 3. år. Der henvises til § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil i lovforslag nr. L 51 fremsat den 31. oktober 2013.

Efter lokale ønsker og behov kan sådanne udvidede skolefritidsordninger dermed være et alternativ til andre pasningstilbud til børn i førskolealderen som fx dagtilbud i henhold til dagtilbudsloven. Indtil vedtagelsen af folkeskolelovens § 3, stk. 7, 2. pkt., har Undervisningsministeriet gennem tiden godkendt sådanne udvidede skolefritidsordninger i henhold til folkeskolelovens § 55, stk. 1. Det er også i den forbindelse godkendt af ministeriet, at forældre til børn, som optages i en udvidet skolefritidsordning, er valgbare og valgberettigede til skolens skolebestyrelse. Hvis forældrene i stedet for en udvidet skolefritidsordning fx vælger at benytte et dagtilbud i henhold til dagtilbudsloven, vil forældrene via fx en forældrebestyrelse kunne have indflydelse på deres barns pasningstilbud. For at forældre til børn i en udvidet skolefritidsordning også kan få indflydelse på deres barns pasningstilbud, foreslås det, at de får ret til at vælge mindst 1 forældrerepræsentant til skolens skolebestyrelse. Flertallet i skolebestyrelsen skal fortsat være forældre til børn, som er indskrevet i skolen, jf. § 42, stk. 1, nr. 1.

En folkeskole kan i henhold til § 3, stk. 7, optage børn i skolens skolefritidsordning, som ikke er indskrevet på skolen. Med forslaget er forældre til sådanne børn, som ikke er indskrevet på skolen, som udgangspunkt fortsat ikke valgbare og stemmeberettigede, med mindre der er tale om børn i en udvidet skolefritidsordning, der endnu ikke er gamle nok til at blive indskrevet i folkeskolen. Det er barnets alder på valgets tidspunkt, der er afgørende for, om forældrene er valgbare og stemmeberettigede.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2.

Til nr. 11

Det fremgår af folkeskolelovens § 42, stk. 3, at ved skoler, der kun har til og med 5. klassetrin, kan kommunalbestyrelsen efter anmodning fra skolebestyrelsen fravige bestemmelsen om elevrepræsentation i skolebestyrelsen. Bestemmelsen har hidtil været fortolket således, at den finder analog anvendelse for en afdeling af en skole, når afdelingen kun har til og med 5. klassetrin. Med den foreslåede ændring præciseres bestemmelsen i overensstemmelse med gældende praksis.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2.

Til nr. 12

Kommunalbestyrelsen kan efter folkeskolelovens § 42, stk. 12, 1. pkt., i særlige tilfælde fravige § 42, stk. 1, om skolebestyrelsens sammensætning ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler eller lignende.

Med lov nr. 1640 af 26. december 2013 blev det fastsat, at i de tilfælde, hvor der etableres fælles ledelse mellem en folkeskole og et dagtilbud eller fritidshjem i henhold til folkeskolelovens § 24 a eller mellem en folkeskole og en ungdomsskole i henhold til folkeskolelovens § 24 b, finder folkeskolelovens § 42, stk. 1, om skolebestyrelsens sammensætning ikke anvendelse. Der skal i stedet nedsættes en fælles bestyrelse i henhold til særlige bestemmelser herom, jf. folkeskolelovens § 24 a, stk. 2 og § 24 b, stk. 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at der skal være repræsentanter for forældre til børn i folkeskolen i den fælles bestyrelse.

Som konsekvens af, at det er folkeskolelovens § 24 a, stk. 2 og § 24 b, stk. 2, der finder anvendelse i stedet for lovens § 42, stk. 1, når der skal nedsættes en fælles bestyrelse, foreslås det, at kommunalbestyrelsen også får mulighed for at fravige § 24 a, stk. 2 og § 24 b, stk. 2, ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler eller lignende.

Det fremgår af forarbejderne til folkeskolelovens § 42, stk. 12, 1. pkt., jf. § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil i lovforslag nr. L 136 fremsat den 22. januar 1997, jf. Folketingstidende 1996-97, tillæg A, side 3079, at bestemmelsen navnlig tager sigte på kommunale heldagsskoler og lign., hvortil elever med behov for specialundervisning henvises for en kortere periode, hvorefter de vender tilbage til distriktsskolen. Det vil ikke ved sådanne skoler være muligt at udpege forældrerepræsentanter med en 4-årig funktionsperiode, og der er derfor behov for at kunne godkende oprettelse af skolebestyrelser med en forældrerepræsentation, der udpeges af skolebestyrelserne ved kommunens øvrige skoler. De samme hensyn kan gøre sig gældende i de tilfælde, hvor der skal nedsættes en fælles bestyrelse for kommunale specialskoler og dagtilbud, fritidshjem eller ungdomsskoler. Selv om folkeskolelovens ordlyd ikke er til hinder for, at lovens § 42, stk. 1, kan fraviges på en sådan måde, at der nedsættes en skolebestyrelse for en specialskole uden forældrerepræsentanter, må det på baggrund af forarbejdernes ordlyd forudsættes, at der fortsat vælges forældrerepræsentanter til skolebestyrelser på specialskoler og lignende. Det foreslås, at dette præciseres i lovteksten.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2.

Til nr. 13

Det fremgår af folkeskolelovens § 42, stk. 12, 3. pkt., at kommunalbestyrelsen kan fravige bestemmelserne i lovens § 42, stk. 1, om skolebestyrelsens sammensætning og § 42, stk. 9, 1. pkt., om forældrerepræsentanternes valgperiode, ved skoler, som er oprettet i henhold til folkeskolelovens § 24, stk. 2, det vil sige skoler, som kun omfatter 10. klassetrin.

Med lov nr. 1640 af 26. december 2013 blev det fastsat, at i de tilfælde, hvor der etableres fælles ledelse mellem en folkeskole og en ungdomsskole i henhold til folkeskolelovens § 24 b, finder folkeskolelovens § 42, stk. 1, om skolebestyrelsens sammensætning ikke anvendelse. Der skal i stedet nedsættes en fælles bestyrelse i henhold til den særlige bestemmelse herom i folkeskolelovens § 24 b, stk. 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at der skal være repræsentanter for forældre til børn i folkeskolen i den fælles bestyrelse.

Som konsekvens af, at det er folkeskolelovens § 24 b, stk. 2, der finder anvendelse i stedet for lovens § 42, stk. 1, når der skal nedsættes en fælles bestyrelse, foreslås det, at kommunalbestyrelsen også får mulighed for at fravige § 24 b, stk. 2, ved 10. klasseskoler.

Det fremgår af forarbejderne til folkeskolelovens § 42, stk. 12, 3. pkt., at der i lovens § 42 indsættes en udtrykkelig hjemmel til at kunne fravige de almindelige bestemmelser om skolebestyrelsens sammensætning m.v. ved folkeskoler, der kun omfatter 10. klassetrin, da der er behov for denne mulighed for at sikre rimelige vilkår for valg af forældrerepræsentanter og disses funktionsperiode, jf. de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 199 fremsat den 17. marts 1999, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 4770. Efter forarbejdernes ordlyd må det forudsættes, at der så vidt muligt fortsat vælges forældrerepræsentanter til skolebestyrelsen på en 10. klasseskole. Det kan dog være yderst vanskeligt, at finde forældrerepræsentanter til skolebestyrelser på 10. klasseskoler, da eleverne kun er på disse institutioner i kort tid, inden de forlader folkeskolen endeligt, og forældrenes engagement i skolen generelt som følge heraf kan være mindre. I de tilfælde, hvor det ikke vil være muligt at finde forældrerepræsentanter til en skolebestyrelse på en 10. klasseskole, vil det derfor være rimeligt, at kommunalbestyrelsen beslutter, at en skolebestyrelse på en 10. klasseskole skal sammensættes uden forældrerepræsentanter. Lovens ordlyd er heller ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen via en fravigelse af lovens § 42, stk. 1, beslutter dette. I sådanne tilfælde vil formanden for skolebestyrelsen ikke kunne udpeges blandt forældrerepræsentanterne, som det er fastsat i § 42, stk. 6. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen også får mulighed for at fravige stk. 6 ved 10. klasseskoler.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.2.

Til nr. 14

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af ændringer i lov nr. 1640 af 26. december 2014, hvor kvalifikationskravene til undervisere i folkeskolen blev ændret, jf. folkeskolelovens kapitel 4.

Til nr. 15

Det fremgår af bilag 1 til folkeskoleloven (timetalsmodellen), at det vejledende timetal for valgfag er 60 timer om året, hvilket svarer til to lektioner om ugen i 40 uger. Udgangspunktet er derfor, at et valgfag gives 60 timer om året. De Fælles Mål for langt de fleste valgfag er derfor også udarbejdet med det udgangspunkt, at der gives undervisning i 60 timer om året i henholdsvis et eller to år.

I valgfagene tysk og fransk (3. fremmedsprog) er Fælles Mål udarbejdet under den forudsætning, at der gives undervisning i disse valgfag i 240 timer fordelt på 7.-9. klassetrin, svarende til fx to ugentlige lektioner på 7. klassetrin og tre på 8. og 9. klassetrin i 40 uger om året. Det højere timetal hænger sammen med, at eleverne kan indstille sig til prøve i disse valgfag.

Det er et lokalt anliggende, hvilke valgfag der tilbydes eleverne og i hvor mange timer. Derfor er det også en kommunal beslutning og prioritering, om valgfagene tysk og/eller fransk skal udbydes i kommunen – og i hvor mange timer. Der er dog med de Fælles Mål og prøverne for fagene anbefalet et bestemt timetal.

På denne baggrund foreslås det præciseret i en note til bilag 1 til folkeskoleloven, at Fælles Mål for valgfagene tysk og fransk er udarbejdet under den forudsætning, at der gives undervisning i disse valgfag i 240 timer fordelt på 7.-9. klassetrin.

Til § 2

Det foreslås i lovforslagets § 2, *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. august 2015.

Med lovforslagets § 2, *stk.* 2, foreslås bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 5, at træde i kraft den 1. januar 2016, således at den nye censorordning med anvendelse af én statsligt beskikket censor ved samtlige folkeskolens skriftlige prøver finder anvendelse ved bedømmelse af prøverne i prøveterminen maj-juni 2016 og efterfølgende.

Det foreslås i § 2, *stk.* 3, at den i lovforslagets § 1, nr. 3, nævnte nye fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi i 9. klasse først skal finde anvendelse fra skoleåret 2016/2017. Skolerne kan dog vælge at afholde den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi allerede ved prøveterminen maj-juni i skoleåret 2015/2016. Ved at give skolerne denne valgfrihed tilgodeses både de skoler, der har de nødvendige forudsætninger for at afholde den nye prøve allerede ved prøveterminen maj-juni i skoleåret 2015/16, samt de skoler, der har brug for længere tid til at forberede sig og tilpasse undervisningen til den obligatoriske prøve i 2016/2017.

Konsekvensændringen for 10. klasse, jf. lovforslagets § 1, nr. 6 og 7, vil først være aktuel på det tidspunkt, hvor den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi bliver obligatorisk. Denne bestemmelse foreslås således også først at skulle finde anvendelse fra skoleåret 2016/2017.

Lovforslag sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 665 af 20. juni 2014, som ændret ved lov nr. 1641 af 26. december 2013, § 1 i lov nr. 406 af 28. april 2014, § 13 i lov nr. 632 af 16. juni 2014 og § 2 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, foretages følgende ændringer:
§ 9... <i>Stk. 2.</i> Valgfag udbydes som 1-årige forløb, bortset fra håndværk og design samt madkundskab, der udbydes som 2-årige forløb, samt tysk og fransk, der udbydes som 3-årige forløb. Kommunen kan vælge at udbyde de valgfag, der efter 1. pkt. udbydes som 1- eller 2-årige forløb, som forløb på op til 3 år.	1. Fem steder i § 9, <i>stk. 2</i>, og i § 10, <i>stk. 2</i>, 2. <i>pkt.</i>, ændres »forløb« til: »trinforløb«.
§ 10... <i>Stk. 2.</i> Skolernes læseplaner skal for folkeskolens fag og obligatoriske emner, jf. §§ 5-7 og § 9, <i>stk. 1</i>, beskrive den udvikling i indholdet i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå kompetencemålet. Læseplanerne skal herunder beskrive forløb, der understøtter arbejdet med færdigheds- og vidensmål. Læseplanerne skal godkendes af kommunalbestyrelsen, jf. § 40, <i>stk. 3</i>. Undervisningsministeren udsender vejledende læseplaner.	
§ 13... <i>Stk. 5.</i> For elever på 8. og 9. klassetrin samt for elever, der forlader skolen efter 7. klassetrin, sker bedømmelsen af elevernes standpunkter i de fag, der er omfattet af § 14, <i>stk. 1-3</i>, ved hjælp af karakterer (standpunktskarakterer).	2. I § 13, <i>stk. 5</i>, indsættes som 2. <i>pkt.</i>: »Der gives ikke standpunktskarakterer på andre af grundskolens klassetrin.«

§ 14... <i>Stk. 2.</i> Hver elev skal aflægge to prøver i faget dansk og en prøve i hvert af fagene matematik, engelsk og fysik/kemi. Herudover skal den enkelte elev aflægge to prøver, som udvælges efter udtrækning blandt de i stk. 1, nr. 2-11, nævnte fag, efter undervisningsministerens bestemmelse henholdsvis inden for fagblokken humanistiske fag og inden for fagblokken naturfag, jf. opdelingen i § 5, stk. 2. Faget idræt udtrækkes som en del af den naturfaglige blok. Tilbudsfagene tysk og fransk henhører under den humanistiske fagblok. Hvis der sker udtræk af et fag, hvor eleven ikke har fulgt undervisningen i det pågældende skoleår, aflægges eleven i stedet prøve i yderligere et af de i stk. 1 nævnte fag inden for den humanistiske fagblok, bortset fra dansk.	3. § 14, stk. 2, 1. pkt., affattes således: »Hver elev skal aflægge to prøver i faget dansk, en prøve i hvert af fagene matematik og engelsk samt en fælles prøve, hvori fagene fysik/kemi, biologi og geografi indgår.« 4. § 14, stk. 2, 4. pkt., ophæves.
§ 14... <i>Stk. 4.</i> Undervisningsministeren fastsætter regler om folkeskolens 9. -klasseprøver, herunder om tidspunktet for prøvernes afholdelse, om kravene i de enkelte fag ved prøverne, om udtrækningen af fag og prøver, om antallet af prøver i fagene, om prøvernes gennemførelse, om hvilke prøver der udarbejdes centralt stillede opgaver til, om bedømmelse og karaktergivning, om klager i forbindelse med prøver, om, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, om bevisernes udformning, om sygeprøver, om aflæggelse af prøver på særlige vilkår for elever med særlige behov og om fritagelse for at aflægge folkeskolens 9. -klasseprøver for visse elever. Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om censorer og kan herunder fastsætte, at kommunalbestyrelsen skal udpege et antal censorer til at bedømme 9. -klasseprøver i nærmere angivne fag.	5. § 14, stk. 4, 2. pkt., affattes således: »Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om censorer.«
§ 19 f. Elever i 10. klasse kan indstille sig til 10. -klasseprøver i et eller flere af fagene dansk, matematik, engelsk, tysk, fransk og fysik/kemi eller indstille sig til at aflægge en eller flere af folkeskolens 9. -klasseprøver, jf. § 14, stk. 2, 1. pkt. Der kan ske indstilling til prøve	6. I § 19 f, stk. 1, 1. pkt., ændres »9.-klasseprøver, jf. § 14, stk. 2, 1. pkt.« til: »9.-klasseprøver i fagene dansk, matematik og engelsk.«

enten til vinterterminen eller sommerterminen. En elev kan kun indstille sig til prøve i et fag, hvis eleven har fulgt undervisningen i det pågældende fag frem til prøveafviklingen. Elever, der har fulgt undervisningen i eud10, jf. § 19 j, skal aflægge prøve i dansk og matematik, hvis de ikke ved afslutningen af 9. klasse har opnået mindst 2,0 i karaktergennemsnit i hvert af fagene ved folkeskolens 9. -klasseprøver.	
§ 19 f... <i>Stk. 3.</i> Undervisningsministeren fastsætter regler om 10.-klasseprøver, herunder om tidspunktet for prøvernes afholdelse, kravene i de enkelte fag ved prøverne, indstilling til prøverne, prøvernes gennemførelse, hvilke prøver der udarbejdes centralt stillede opgaver til, bedømmelse og karaktergivning, klager i forbindelse med prøver, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, bevisernes udformning, sygeprøver samt om aflægelse af prøver på særlige vilkår for elever med særlige behov. Undervisningsministeren kan endvidere fastsætte regler om afholdelse af folkeskolens 9. -klasseprøver, jf. § 14, stk. 2, 1. pkt., for 10. -klasser-elever.	7. I § 19 f, stk. 3, 2. pkt., indsættes efter »9.-klasseprøver«: »i dansk, matematik og engelsk«. 8. I § 19 f, stk. 3, indsættes efter 2. pkt.: »Undervisningsministeren fastsætter endvidere regler om censorer.«
§ 41. Kommunalbestyrelsen fastsætter efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne en vedtægt for styrelsen af kommunens skolevæsen. Vedtægten skal indeholde bestemmelser bl.a. om: 1) Antallet af forældrerepræsentanter i skolebestyrelsen.	9. § 41, stk. 1, nr. 1, affattes således: »1) Skolebestyrelsernes sammensætning.«
	10. I § 42, stk. 1, indsættes som nr. 4: »4) Hvis skolen optager børn i skolens skolefritidsordning, der endnu ikke har nået den alder, hvor de kan indskrives i folkeskolen, jf. § 3, stk. 7, 2. pkt., skal der vælges mindst 1 forældrerepræsentant af og blandt forældrene til disse børn.«
§ 42... <i>Stk. 3.</i> Ved skoler, der kun har til og med 5. klassetrin, kan kommunalbestyrelsen efter an-	11. I § 42, stk. 3, indsættes efter »skoler«: »eller afdelinger«.

modning fra skolebestyrelsen fravige bestemmelsen om elevrepræsentation i skolebestyrelsen.	
§ 42... <i>Stk. 12.</i> Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde fravige bestemmelsen i stk. 1 ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler el.lign. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at valgperioden er 2 år for forældrerepræsentanter ved skoler og afdelinger af skoler, der alene har 7. klasse og højere klassetrin. Uanset stk. 9, 1. pkt., kan kommunalbestyrelsen godkende forskudte valg. Kommunalbestyrelsen kan fravige bestemmelserne i stk. 1 og stk. 9, 1. pkt., ved skoler, som er oprettet i henhold til § 24, stk. 2.	12. I § 42, <i>stk. 12, 1. pkt.</i>, indsættes efter »stk. 1«: », § 24 a, stk. 2, og § 24 b, stk. 2, dog således at der fortsat vælges repræsentanter for forældre til børn i folkeskolen,«. 13. I § 42, <i>stk. 12, 4. pkt.</i>, ændres »stk. 1 og stk. 9, 1. pkt.,« til: »stk. 1, 6 og 9, 1. pkt. og § 24 b, stk. 2,«.
§ 44... <i>Stk. 2.</i> Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed, herunder om	14. I § 44, <i>stk. 2, nr. 5</i>, ændres »mellem lærerne« til: »blandt det undervisende personale«.
	§ 2 <i>Stk. 1.</i> Loven træder i kraft den 1. august 2015, jf. dog stk. 2. <i>Stk. 2.</i> § 1, nr. 5, træder i kraft den 1. januar 2016. <i>Stk. 3.</i> § 1, nr. 3, 6 og 7, finder anvendelse fra skoleåret 2016/2017. For elever, der aflægger 9.-klasseprøver eller 10.-klasseprøver i skoleåret 2015/16, finder de hidtil gældende regler anvendelse. Skolerne kan dog beslutte, at 9.-klasseprøver fra og med prøveterminen maj-juni i skoleåret 2015/2016 gennemføres efter folkeskolelovens § 14, stk. 2, 1. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3.